

§ 11. Самопізнання і формування особистості. Формування самооцінки

Ми можемо пізнавати свої фізичні, соціальні й духовні особливості. Із фізіологічної точки зору, організм людини характеризується певною конституцією, періодом онтогенезу, типом нервової системи, різноманітними біологічними потребами. Із соціальної точки зору, людина здатна освоювати навколишній світ, набувати знань, умінь, навичок, опановувати норми й правила поведінки. Ці знання допомагають людині стати особистістю, яка здатна робити свій вибір, іти власним життєвим шляхом, координувати свою поведінку в стосунках з іншими людьми.

Запитання для обговорення. У романі американського письменника Джерома Девіда Селінджера «Ловець у житі» головний герой — підліток Голден Колфілд — говорить, пояснюючи, чого він хоче по-справжньому: «Розумієш, я уявив, як маленькі дитлахи грають увечері у величезному полі, у житі. Тисячі малюків, і довкола — жодної людини, жодного дорослого, крім мене. А я стою на самому краю скелі, над прірвою, розумієш? І моя справа — ловити дитлахів, щоб вони не зірвалися в прірву. Розумієш, вони грають і не бачать, куди біжать, а тут я повинен звідкись вискакувати й ловити їх, щоб вони не зірвалися. Ось і вся моя робота. Стерегти дітей над прірвою в житі. Знаю, це дурниці, але це єдине, чого мені хочеться по-справжньому. Напевно, я дурень». А чого вам хочеться по-справжньому? Яку справу ви вважаєте своєю?

Формування самооцінки

Запитання для обговорення. Чи було так у вашому житті, що ви переоцінили себе, узялися за роботу, яку не змогли виконати? Що б ви порадили людині, яка опинилася в подібній ситуації?